

WSTĘP

Książka, którą otrzymują Państwo do ręki, składa się z czterech części. Pierwsza z nich jest próbą wprowadzenia w tematykę studiów nad burżuazją, zarysowania ich teoretycznego kontekstu, ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy socjologicznej i historycznej, a także wyjaśnienia głównych motywów podjęcia przez nas danego tematu. W części tej omówiono również dotychczasowe badania nad burżuazją polską, zwłaszcza przełomu XIX i XX w. Przedstawiono też konteksty, w jakich ujmować współcześnie można interesującą nas historię burżuazji Królestwa Polskiego. Część ta stanowi też propozycję ponownego wprowadzenia tematyki burżuazyjnej do głównego nurtu refleksji socjologicznej i szerzej – polskich nauk społecznych. Druga część jest omówieniem głównych danych empirycznych, które prezentowane są w książce, a więc bazy przygotowanej na podstawie ksiąg adresowych przemysłu fabrycznego w Królestwie Polskim. Rozdział ten przedstawia metodologię przygotowania bazy danych o firmach i przedsiębiorcach na podstawie tego źródła, a następnie ich analizę. Jest to po pierwsze analiza danych ilościowych, dotyczących w szczególności elity danej grupy przedsiębiorców, a po drugie – analiza jakościowa bazująca na interpretacji biogramów wybranych przedsiębiorców z ekonomicznego establishmentu burżuazji przemysłowej Królestwa Polskiego początku XX w. Pomieszczono je w części trzeciej, zawierającej 123 szczegółowe biogramy przedsiębiorców wraz z – na ile to możliwe – także informacjami o ich rodzinach, działalności społecznej i biznesowej, z podaniem szczegółowej listy przedsiębiorstw, w których byli wymienieni, i ich danymi. Czwarta część prezentuje alfabetyczny spis podstawowych danych 1297 przedsiębiorców z naszej bazy, których przypisana im przez nas szacowana roczna wartość produkcji wszystkich przedsiębiorstw, gdzie pełnili oni funkcje kierownicze (z uwzględnieniem ich średniego w nich udziału), wyniosła 60 tys. rubli lub więcej. Jest to nasza próba wyłonienia elity ekonomicznej przedsiębiorców przemysłowych Królestwa w danym okresie. Pełna lista przedsiębiorców uwzględnionych w naszej bazie dostępna jest w Internecie pod adresami podanymi na końcu części drugiej.

Poszczególne elementy niniejszego opracowania powstały w wyniku współpracy autorów o zróżnicowanych kompetencjach badawczych. Baza danych, która została wykorzystana w analizach (w tym digitalizacja, integracja danych źródłowych oraz ich wstępne opracowanie), została przygotowana przez Marię Jadwigę Minakowską. Ostateczną obróbkę oraz interpolację danych i dostosowanie bazy do potrzeb projektu wykonał Szymon Talaga. Pozostałe elementy pracy, w tym opracowanie koncepcji teoretycznej, analizy oraz interpretacje, stanowiły efekt pracy zespołowej autorów.

W tym miejscu chcieliśmy bardzo podziękować recenzentom książki – prof. Andrzejowi Pieczewskiemu z Uniwersytetu Łódzkiego oraz prof. Tomaszowi Olejniczakowi z Akademii Leona Koźmińskiego. Oczywiście za wszystkie słabości naszej publikacji odpowiadają wyłącznie autorzy. Książka przedstawia badania wykonane w ramach projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) pt. „Polska burżuazja i jej symboliczni spadkobiercy. Genealogiczne korzenie polskiej i żydowskiej elity ekonomicznej oraz ich spuścizna ideologiczna we współczesnej przestrzeni społecznej inteligencji”, nr 2020/39/B/HS6/00211, a jej wydanie zostało sfinansowane z programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” IDUB Uniwersytetu Warszawskiego.